

ת"פ 18280/06/19 - מדינת ישראל נגד אלי - בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 18280-06-19 מדינת ישראל נ' יוחייב

לפני כבוד השופטת זהר דולב להמן

המאשימה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד לי גורמן

נגד

הנאשם אלי יוחייב - בעצמו

ע"י ב"כ עו"ד ורד אברהם

גזר דין

כתב האישום, הסדר הטיעון, הכרעת הדין והשתלשלות העניינים בתיק

1. ביום 3.6.20 הוצג הסדר טיעון בין הצדדים, במסגרתו הוגש כתב אישום מתוקן (להלן: כתב האישום), הנאשם הודה בעובדות כתב האישום ובהתאם להסכמת הצדדים הופנה הנאשם, לאחר הרשעתו, לשירות המבחן, לצורך עריכת תסקיר לעונש בעניינו. לא היתה הסכמה לענין העונש.

2. על פי עובדות כתב האישום בהן הודה והורשע, ב-5.6.19 סמוך לשעה 13:30, ברחוב מרחבים 1301, דירה 7 בדימונה, החזיק 38.5 גרם קנבוס לצריכה עצמית. בהתאם לכך הורשע הנאשם ב-החזקת סמים לצריכה עצמית, בהתאם לסעיפים 7(א) ו-7(ג) סיפא ל-פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים).

3. הדיונים בתיק נדחו מעת לעת מסיבות שונות, לרבות לבקשת שירות המבחן, ולבסוף ביום 28.12.21 נשמעו טיעונים לעונש, תוך שנקבע כי דינו שלא הנאשם לא יגזר עד שיוגש תסקיר סופי, תוך התייחסות הן לשיתוף הפעולה של הנאשם והן לנושא הארכת המאסרים המותנים. משכך הדיון נדחה ליום 9.3.22 ולאחר מכן בשל אילוצי בית המשפט מועד זה נדחה ליום 30.3.22. ביום 30.3.22 התייחסו הצדדים לתסקיר מיום 8.3.22. הנאשם סיפר כי בנו הבכור נולד לאחרונה ושב והתחייב להמשיך בטיפול.

קביעת מתחם העונש ההולם

עמוד 1

4. בקביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), התחשבתי בקריטריונים הבאים:

א. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה הם הגנה על שלום הציבור ובריאותו מפני הנזקים הישירים והעקיפים שנגרמים עקב השימוש בסמים, כמו גם השמירה על הסדר הציבורי. עבירות הסמים מחוללות פגיעה, אגב הפצת הסם וצריכתו, כאשר מעבר לנזקים הישירים הנגרמים למשתמשי הסם, נגע הסמים מלווה ואף יוצר עבירות נוספות, ובכלל זה עבירות רכוש, בשל הצורך להשיג את מנת הסם, ולעיתים אף אלימות, שמבוצעות כתוצאה מהשימוש בסמים, או במהלך ביצוע עבירות הרכוש.

ב. אין להקל ראש ב-מידת הפגיעה בערכים החברתיים. עם זאת, לא מדובר בפגיעה מהחמורות, בהתחשב בכמות הסם וסוגו. מדובר בכמות קטנה, שהוחזקה לצריכה עצמית של סם מסוג קנבוס, אשר לא נמנה על הסמים הקטלניים שב-פקודת הסמים ונחשב ל"סם קל" [ראו קביעת כב' הש' ארבל ב-ע"פ 2000/06 מדינת ישראל נ' ויצמן ואח' (20.7.06) (להלן: ענין ויצמן)]. משכך, הגם שנקבע בפסיקה כי "אין להקל ראש בעבירות הנוגעות לסמים המוגדרים כ'קלים'." [ראו קביעת כב' הש' ארבל ב-ענין ויצמן] - הפגיעה בערכים המוגנים לא חמורה, בהינתן סוג הסם, משקלו והעובדה שהוחזק לצריכה עצמית. לא למותר לציין כי ב-ענין ויצמן נדונה החזקת קנבוס בכמות גדולה משמעותית מזו שבתיק שלפניי ושלא לצריכה עצמית.

ג. בחינת מדיניות הענישה הנהוגה בפסיקה מלמדת על קשת רחבה של ענישה, החל מענישה צופה פני עתיד וכלה במאסר לתקופות שאורכן תלוי בסוג הסם, כמותו ונסיבות החזקתו. כל מקרה ונסיבותיו, ויש לאבחן המקרים השונים למקרה שלפניי, אם כי יש פסקי-דין מהם ניתן לגזור אמת-מידה עונשית הולמת למקרה שלפניי -

(1) ע"פ 8092/04 חביב נ' מדינת ישראל (10.9.06) (להלן: פסק דין חביב) - התקבל ערעור הנאשם, כך שבגין החזקת קנבוס במשקל של כ-20 ק"ג שלא לשימוש עצמי וביצוע 4 עבירות סחר בסמים לסוכן משטרתי במשקלים של 5.060 ק"ג, 1.040 ק"ג; 7,580 ק"ג וסיכום על מכירת 20 ק"ג קנבוס - הושת על הנאשם צו מבחן טהור למשך 18 חודשים ובגין עבירות החזקת סכין שלא כדיון, זיוף, שימוש במסמך מזויף, התחזות כאדם אחר, והפרעה לשוטר במילוי תפקידו הושתו על המערער 600 שעות של"צ לשנה, 8 חודשי מאסר מותנה ו-10,000 ₪ קנס. מדובר היה במי שלחובתו עבר פלילי עשיר ובעת ביצוע עבירות הסמים שהה בקהילה טיפולית לנפגעי סמים. נוכח הודייתו באשמה, מאמצי השיקום ונסיבותיו האישיות הושתו עליו בבית המשפט המחוזי 40 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית.

* בענייננו מדובר בכמויות סם קטנות פי אלפי מונים, לא מדובר בסחר וההחזקה היתה לצריכה עצמית.

(2) עפ"ג 15461-01-21 חזן נ' מדינת ישראל (8.3.21) - התקבל ערעור הנאשם ב-ת"פ (ב"ש) 31842-10-19 מדינת ישראל נ' חזן (22.12.20) - במסגרתו בגין החזקת 200 גרם סם מסוכן מסוג קנבוס, לאחר שסקר הערכים המוגנים, מידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה, בה הושתה ענישה צופה פני עתיד ונסיבות ביצוע העבירה - קבע כב' הש' דורון, כי מתחם העונש ההולם נע מ-מאסר מותנה עד 7 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. בהינתן התרשמותו החיובית של שירות המבחן מהנאשם, היותו בעל כוח רצון להיגמל משימוש בסמים והצלחתו בכך, כמו גם החשש שיאבד עבודתו אם יושת עליו מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, וכי בעברו עבירה אחת של החזקת סם לצריכה עצמית - הושתו על המערער 140 שעות של"צ; צו מבחן; מאסרים מותנים; קנס בסך 8,000 ₪; ופסילת רישיון נהיגה למשך שישה חודשים. בית המשפט המחוזי בבאר שבע (הרכב בראשות כב' סגן הנשיאה הש' ביתן והש' כהן ודניאל) ביטל את רכיב הפסילה;

* גם כאן מדובר היה בכמות קטנה יותר של סם, מערער כבן 28 נשוי ואב לתינוקת, שבעברו החזקת סם מ-2015. המערער שיתף פעולה עם שירות המבחן, אשר התרשם כי המערער בחר לערוך שינוי בחייו והמליץ על ענישה שיקומית, כמו בעניינו.

(3) עפ"ג (מרכז) 47293-04-17 מדינת ישראל נ' ססי (12.11.17) - בגין גידול 650 גרם קנבוס והחזקת 0.51 גרם חשיש לצריכה עצמית נדחה ערעור המדינה ואושר חידוש מאסר מותנה שהוארך, בהתאם לסעיף 85 ל-חוק העונשין. כמו כן הוארך תוקף הפסילה על-תנאי שהושתה על המשיב בתיק קודם בהתאם לסעיף 36(ו) ל-פקודת התעבורה והושתו קנס בסך 3,000 ₪ וצו מבחן למשך 18 חודשים.

* בעניינו מדובר בכמות קטנה משמעותית מזו שהוחזקה ולא מדובר בגידול.

(4) עפ"ג 28110-10-15 מדינת ישראל נ' דוד (17.12.15) - בגין גידול בצוותא של 21 שתילי קנבוס במשקל כ-3.5 ק"ג הסתיים ההליך ללא הרשעה והושתו 180 שעות של"צ, צו מבחן לשנה, פיצוי בסך 5,000 ₪ ו-6 חודשי פסילה מותנית. בית המשפט המחוזי בחיפה דחה הערעור על סיום ההליך ללא הרשעה - אולם צו המבחן הוארך ל-18 חודשים וסכום הפיצוי עלה ל-11,000 ₪. בית המשפט המחוזי התייחס בהרחבה לנסיבותיו האישיות של המשיב, ובכלל זה הודייתו, הבעת החרטה על מעשיו, הפוטנציאל החיובי לשיקום עליו עמד שירות המבחן, שהמליץ על סיום ההליך ללא הרשעה, החשש לאבדן מקום עבודתו והסיכוי כי המשך העבודה יסייע בשיקומו.

* בעניינו, הגם שקיים פער מבחינת העבר פלילי, מדובר בכמות סם קטנה משמעותית ולא מדובר בגידול.

(5) עפ"ג (חי') 50966-05-15 מדינת ישראל נ' נתנוב (8.10.15) - בגין גידול 49 צמחי קנבוס במשקל 5.65 ק"ג, החזקת כלים לגידול סם והחזקת 1.51 גרם קנבוס לצריכה עצמית - הושתו 300 שעות של"צ, 3 חודשי מאסר מותנה ו-12,000 ₪, לאור הודייתו, המלצת שירות המבחן ועברו הפלילי הזניח (הרשעה קודמת 1 משנת 1999 בזיוף). בית המשפט המחוזי קיבל ערעור המדינה והחמיר בעונש, כך שרכיב המאסר המותנה הוחמר ל-9 חודשים, רכיב הקנס הוחמר ל-15,000 ₪ והוסף רכיב 9 חודשי פסילה. צו השל"צ נותר על כנו;

* בעניינו מדובר בכמות קטנה משמעותית מזו שהוחזקה ולא מדובר בגידול והחזקת כלים, אם כי העבר משמעותי יותר.

(6) ת"פ (ק"ג) 21806-01-19 מדינת ישראל נ' חדד (14.6.20) - על מי שהורשע בהחזקת כ-500 גרם קנבוס במקומות שונים ברכבו (בקופסת נעלים בתא המטען 250 גרם מחולק ל-10 שקיות שונות; בתיק במושב האחורני 249.88 גרם מחולק לשקיות) נקבע מתחם 6-12 חודשים. נוכח גילו (כבן 25 בעת ביצוע העבירה), נסיבותיו, ההליך השיקומי שעבר והמלצת שירות המבחן, חרג בית המשפט מהמתחם והשית על הנאשם 300 שעות של"צ, 18 חודשי מבחן, 5,000 ₪ קנס, 15,000 ₪ התחייבות ופסילה על תנאי;

* בעניינו מדובר בכמות קטנה משמעותית מזו שהוחזקה, אך גם כאן העבר משמעותי יותר.

(7) ת"פ (רח') 6336-11-18 מדינת ישראל נ' אזל (12.2.20) - על מי שהורשע בהחזקת 105.61 גרם קנבוס, מחולק ל-4 צנצנות, 2 שתילים שגידל באדנית, חומרי דישון מחולקים ל-16 בקבוקונים ו-2 שקיות, 3 מזרקים, מדחום, משקל דיגיטלי, מנורת לד, פילטר, מזמרה וספר הדרכה לגידול קנבוס שתילים, הושתו על צעיר כבן 25, שלוחבתו רישום ללא הרשעה בהחזקת סם לשימוש עצמי - 140 שעות של"צ, צו מבחן, מאסרים מותנים, 1,750 ₪ קנס ופסילה מותנית;

* להבדיל מעניינו, שם דובר במי שהעיד על עצמו כמי שנהג לעשות שימוש תדיר בסם מסוג קנבוס וחרף זאת שלל נזקקות טיפולית.

(8) ת"פ (ק"ג) 67471-06-18 מדינת ישראל נ' קרקוס (27.1.20) - בגין הרשעתו ב-החזקת סם לצריכה עצמית והחזקת סם שלא לצריכה עצמית, שכללו 13.8109 גרם קנבוס, 0.3416 גרם קוקאין ו-4 ק"ג קנבוס והחזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית, שכללו משקלים, קופסאות בהן חולקו מנות הסם ושקיות ואקום לחלוקת הסם, לאחר סקירת הערכים המוגנים, מידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה ונסיבות ביצוע העבירות - נקבע מתחם 9-18 חודשי מאסר. נוכח ההודיה, החרטה, ההליך הטיפולי-שיקומי הממושך שעבר והמלצת שירות המבחן - קבעה כב' הש' נגה שמואלי מאייר כי יש מקום לסטות מהמתחם משיקולי שיקום ולהאריך המאסרים המותנים, כך שהושתו עליו 400 שעות של"צ, 18 חודשי מבחן, הארכת 2 מאסרים מותנים לשנתיים, הפעלת 2 התחייבויות, קנס, התחייבות ופסילה על תנאי;

* מדובר היה בכמות גדולה יותר של סמים, מסוגים שונים, לרבות סם מסוכן מסוג קוקאין וכלים להכנת סם. חרף זאת הוארכו 2 מאסרים מותנים.

(9) ת"פ (ת"א) 53788-02-16 מדינת ישראל נ' קלוורי (16.7.18) - בעבירות של החזקת 50.33 גרם קנבים, 23.39 גרם נטו חשיש, ו-0.2635 גרם נטו קוקאין, קבע כב' הש' עידו דרויאן גמליאל מתחם הנע בין מאסר מותנה ושל"צ לבין 8 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נדון למאסר מותנה, של"צ, התחייבות, פסילה בפועל ופסילה על תנאי;

* מדובר היה בכמות גדולה יותר של סמים, מסוגים שונים, לרבות סם מסוכן מסוג קוקאין, אולם לא היה תלוי ועומד מאסר מותנה.

(10) ת"פ 31016-09-15 מדינת ישראל נ' קובי (8.4.18) (להלן: ענין קובי) - בגין החזקת קנבוס במשקל 46.86 גרם לצריכה עצמית קבע כב' הש' קרשן כי "כפות המאזניים מעוינות: לא ניתן לומר שהשיקול האינדיבידואלי גובר על השיקול הציבורי המערכתי הכללי בהרשעת הנאשם" וחרף זאת סיים ההליך ללא הרשעה, תוך שהושתו על הנאשם - אשר לא שיתף פעולה עם שירות המבחן - 5,000 ₪ התחייבות ו-4,000 ₪ פיצוי לעמותת "אל-סם", המטפלת בנפגעי סמים. כב' הש' קרשן קבע כי "שינוי מדיניות הממשלה ביחס לצרכני סמים קלים" וכי "בהינתן שינוי המדיניות המוצהר, קיים בעיני קושי בכך שנציגי התביעה ממשיכים לנהוג כלפי צרכני הסמים הקלים באותו אופן בו נהגו כלפיהם מימים ימימה".

לא למותר לציין כי בעניינו מדובר במי ששיתף פעולה עם שירות המבחן, עבר הליך טיפול משמעותי ושירות המבחן המליץ על הארכת התנאים וענישה צופה פני עתיד, להבדיל מהמלצת שירות המבחן ב-ענין קובי.

(11) ת"פ 31172-09-16 מדינת ישראל נ' אלאפסק (7.6.17) - בגין החזקת 51 גרם קנבוס לצריכה עצמית, אישר כב' הש' דורון הסדר טיעון, במסגרתו הושתו על הנאשם 3 חודשי מאסר על תנאי, 2,000 ₪ קנס וחודשיים פסילה על תנאי.

* גם כאן מדובר בכמות גדולה יותר של סם, אך לא היה תלוי ועומד מאסר מותנה.

(12) ת"פ 23797-03-14 מדינת ישראל נ' אביב (1.12.15) - בגין גידול, החזקת כלים והחזקת 48.31 גרם קנבוס, 9.1 גרם חשיש ו-923.6 גרם קנבוס בשתילים נקבע כי יש מקום לסיים את ההליך ללא הרשעה, נוכח היות הנאשם נעדר הרשעות קודמות, שומר על יציבות תעסוקתית ועובד בחברת הייטק לשביעות רצון מעסיקו, חלופה הזמן במהלכו

היה הנאשם בהליך טיפול משמעותי, פעילות התנדבותית וספורטיבית מאומצת והפגיעה הקונקרטית המשמעותית בנאשם ובהמשך ההליך הטיפולי, כמו גם המלצת שירות המבחן. הושתו 500 שעות של"צ, צו מבחן, 1,000 ₪ קנס, 1 חודש פסילה בפועל, 6 חודשי פסילה על תנאי ו-3,000 ₪ תרומה לעמותת "אל סם".

* בעניינו מדובר בכמות סם קטנה באופן משמעותי, אולם מדובר במי שלחובתו הרשעות קודמות.

ד. בפסיקה עוברת כחוט השני חשיבות נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, בהתאם לסעיף 40יט לחוק העונשין בעת קביעת המתחם ובכלל זה סוג הסם, אופן החזקתו וכמותו. עיון בפסיקה מלמד, כי אין דין החזקת סמים מסוג קנבוס וחשיש כדין החזקת סמים מסוג קוקאין והרואין, אין דין החזקת סמים לצריכה עצמית, כדין החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, אין דין החזקת עשירות גרמים כדין החזקת ק"ג רבים ואין דין החזקת לשימוש עצמי כדין החזקת לשימוש עצמי בנסיבות המלמדות על החזקת למטרות סחר. משכך התחשבתי בנסיבות הבאות:

(1) עבירת החזקת הסמים, מעצם טיבה וטבעה ברי כי קדם לה תכנון;

(2) הנאשם הוא המבצע העיקרי;

(3) מדובר בסם מסוג קנבוס, שלא נמנה על הסמים המסוכנים והקטלניים שב-פקודת הסמים;

(4) כמות הסם - 38.5 גרם, היא כמות הגבוהה אך במעט מכפל הכמות שנקבעה ב-פקודת הסמים לשימוש עצמי, ומשכך לא מדובר בכמות משמעותית;

(5) הנזק שנגרם מביצוע העבירות הוא לא רב, בהינתן כי הסם נתפס;

(6) אין להקל ראש בנזק שהיה צפוי להיגרם מהעבירה, אולם בהינתן כמות הסם שהוחזק לשימוש עצמי, לא מדובר ברף הגבוה של החומרה;

(7) הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה הן כעולה מהתסקירים כי הוא סובל מבעיה בריאותית של פריקת ידו, הגורמת לו לכאבים חזקים. עישון הקנבוס היווה עבורו מרפא והקלה בתחושות אלו לאורך השנים וכיום אף מחזיק ברישיון לשימוש בו.

מתחם העונש ההולם

5. הנאשם הורשע בעבירה אחת המהווה אירוע אחד, ומשכך אני קובעת מתחם עונש הולם כמתחם שתחילתו במספר חודשי מאסר מותנים ועד מספר חודשי מאסר, אשר יכול שירוצו בעבודות שירות, לצד ענישה נלווית.

6. עבירות הסמים הן עבירות כלכליות וכאלו מחייבות עיצומים כלכליים, שיהיה בהם כדי ללמד על חוסר הכדאיות בצבירת הון על חשבון בריאות הציבור. לצד זאת, בהתאם לסעיף 40ח ל-חוק העונשין, לצורך קביעת מתחם עונש הקנס ההולם נתתי דעתי למצבו הכלכלי הקשה של הנאשם. הנאשם משלם חובות רבים, לאחר שביקש לעשות "ניקוי שולחן" ולשלם כל חובותיו מגיל 14. הנאשם הציג במהלך הדיון את כל האישורים לגבי פריסת תשלומי חובותיו וכן אישור המוסד לביטוח לאומי על 100% נכות. בנוסף נולד בנו הבכור של הנאשם לפני כשבועיים וגם בכך יש כדי להשפיע על מצבו הכלכלי של הנאשם, זוגתו ובנו. משכך, אני קובעת מתחם קנס הנע בין 500 ₪ לבין 5,000 ₪. כפי שנקבע

בפסיקה ובהתאם להוראות סעיף 37א ל-פקודת הסמים, בעבירות הקשורות בסם מסוכן יש חשיבות לפסילה.

7. מתחם הפסילה נע בין פסילה מותנית לבין שנת פסילה בפועל.

גזירת העונש המתאים לנאשם, הארכת המאסרים המותנים ושיקולי שיקום

8. הגם שסעיף 56(ב) ל-חוק העונשין קובע כי בית המשפט לא ישתמש בסמכותו להאריך תקופת מאסר מותנה "אלא לגבי ההרשעה הראשונה של הנאשם בשל עבירה נוספת" מאפשר סעיף 85 ל-חוק העונשין להאריך מאסר מותנה יותר מפעם אחת, למי שעובר או סיים טיפול למשתמשים בסמים, ובלבד שבית המשפט שוכנע שמתקיימים שלושת התנאים:

א. "...לא יהיה זה צודק להפעיל את המאסר על תנאי משום שיש סיכוי לשיקומו..."

ב. "...הפעלת המאסר על תנאי תסב לו נזק חמור"

ג. "אין סיכון לשלום הציבור בשל הארכת התנאי"

9. הבחינה אם יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום, בהתאם לסעיף 40ד ל-חוק העונשין, לפיו משבית המשפט "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם" והבחינה אם הנאשם עומד בתנאי סעיפים 56 ו-85 ל-חוק העונשין כרוכות במידה רבה זו בזו ובנסיבותיו האישיות של הנאשם, שלא קשורות בביצוע העבירה, לכן אדון בהן במאוחד.

10. לכל אלו יש להוסיף את הכלל, כי "אין עסקין בשיטת ניקוד, או באריתמטיקה. ענישה היא מלאכת מחשבת - ולא מלאכת מחשב" [ראו והשוו ע"פ 5768/10 פלוני נ' מדינת ישראל (8.6.15)]. לעולם אין לגזור עונשו של נאשם על סמך כותרות העבירות וכל מקרה צריך להיבחן לגופו ובנסיבותיו. משכך, ובהתאם להוראות תיקון 113 ל-חוק העונשין בכלל וסעיף 40ג(ב) בפרט, בגזירת העונש המתאים לנאשם התחשבתי, בנסיבות שלא קשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40יא ל-חוק העונשין, כעולה מהתסקירים הנושאים תאריכים 22.12.20, 25.4.21, 8.7.21, 12.12.21 ו-8.3.22, מטיעוני ההגנה לעונש, מדברי בת הזוג של הנאשם, מהמסמכים שהוצגו לעיוני לגבי מצבו הכלכלי והרפואי של הנאשם ומדברי הנאשם עצמו:

(1) הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו, ובמשפחתו - הנאשם כיום כבן 24, את העבירה ביצע עוד בטרם מלאו לו 21 שנים. הנאשם מתגורר עם זוגתו בדימונה ולפני כשבועיים נולד בנם הבכור. הנאשם לא עובד בשל תאונת עבודה שעבר, הוכר כנכה 100% על ידי המוסד לביטוח לאומי ומקבל דמי נכות זמניים. להתרשמות כל גורמי הטיפול הולדת בנו מגבירה את החשיבות בהמשך ההליך הטיפולי - ועל כך יורחב בהמשך;

(2) נסיבות חיים קשות של הנאשם שהיתה להן השפעה על ביצוע העבירה - נסיבות חייו של הנאשם מורכבות. הנאשם הוא השני בסדר הילודה מבין 5 אחאים. הוריו של הנאשם ניהלו מערכת יחסים זוגית ממושכת, אך לא נישאו, נפרדו לפני כ-20 שנים, על רקע מעורבות פלילית של האב, אשר מרצה בשני העשורים האחרונים עונש מאסר בפועל. מאז שהוריו נפרדו פגש את אביו פעם אחת ובאופן מקרי במאסר. לא מעוניין לחדש את הקשר עם אביו. אם הנאשם מתגוררת בדימונה ועובדת במפעל הסמוך לעיר, מנהלת זוגיות ומתגוררת עם בן זוגה שעובד בעבודות מזדמנות. לתפיסתו אמו נטלה על עצמה תפקידי אב ואם כאחד. יחסיו עם אחיו חיוביים, אך מאופיינים במעורבות מינימלית בחיי

האחד של השני. ילדותו אופיינה בקשיים כלכליים של משפחתו. הנאשם גדל בדימונה וסיים 8 שנות לימוד.

הנאשם ומשפחתו מוכרים היטב לשירותי הרווחה מזה מספר שנים. מגורמי הרווחה נמסר כי הנאשם גדל ברקע משפחתי מורכב ורצוף משברים, כולל חשיפה לאלימות בני הזוג של אמו כלפיה והזנחה הורית. בן הזוג של אמו התמודד עם בעיית התמכרות לסמים. הנאשם הוכר כקטין נזקק והופנה למסגרות חוץ ביתיות. הניסיונות הטיפוליים לא צלחו בשל אלימות מצד הנאשם ובעיות התנהגות קשות, כשלרוב אמו שגוננה עליו, לא הצליחה להוות עבורו גורם סמכותי מציב גבולות.

מגיל 8 עד גיל 12 שהה במסגרות חוץ ביתיות, במרכז חירום ובפנימיית "רננים", בשל התנהגות בעייתית, שאופיינה באימפולסיביות ואלימות. בגיל 12 דקר מדריך בפנימייה ובגיל 16 החל ללמוד בבית ספר "עמל", שם למד באופן חלקי רתכות, אך סולק בעקבות התנהגותו. תקופות ילדותו ונעוריו מאופיינות במורכבות רגשית וחברתית, בשל מעברים רבים בין מסגרות וסירוב מסגרות שונות לקבלו.

להתרשמות שירות המבחן, מעורבותו העבריינית של הנאשם לאורך השנים וחוויות חיים מורכבות השפיעו על דפוסי חשיבתו והתנהגותו. שירות המבחן התרשם מאימפולסיביות, קשיים בהתארגנות, בהתחייבות לקשר ארוך טווח ובהצבת גבולות חיצוניים ופנימיים;

(3) נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו - הנאשם הודה בכתב האישום המתוקן עוד ביום 3.6.20, קרי כשנה לאחר ביצוע העבירה, לאחר שחזר בו מכפירתו ולמעשה בפתח דיון ההוכחות. הנאשם חזר על הודייתו לאורך כל תקופת הטיפול והקשר עם שירות המבחן, כפי שעולה גם מהתסקירים הנושאים תאריכים 22.12.20, 25.4.21, 8.7.21, 12.12.21 ו-8.3.22. זאת ועוד, כבר בתסקיר מיום 22.12.20 הביע הנאשם חרטה על מעשיו, הכיר בבעייתיות שבהתנהגותו וביטא רצון לעבור שינוי באורחות חייו. מהתסקיר נושא תאריך 8.3.22 עולה כי לאורך כל התקופה ערך הנאשם שינוי חיובי;

(4) מאמצי הנאשם לחזור למוטב וחזרתו למוטב - שירות המבחן התרשם ממאמצי הנאשם ללקיחת אחריות ויוזמה בקשר הטיפולי. מהתסקירים עולה כי בהיותו כבן 16 התנסה לראשונה בשימוש בקנבוס יחד עם חבריו. לטענת הנאשם עישון הקנבוס היווה עבורו מרפא והקלה בתחושות הכאב הקשות בשל בעיה רפואית ממנה סובל לאורך השנים. לא חווה עצמו כמכור לסמים ולא חווה תלות פסיכולוגית או גופנית בסם. הנאשם הפסיק לעשן סמוך להודייתו והרשעתו, נטל משככי כאבים בהתאם למרשם גורמי הרפואה אשר היוו תחליף לעישון קנבוס. במקביל ביצע הליך קבלת מרשם לקנבוס רפואי, ולימים אף קיבל רישיון.

שירות המבחן התרשם מהמאמצים שערך הנאשם, תוך ניהול מאבק פנימי בין דפוסי החשיבה וההתנהגות שנטמעו בו נוכח נסיבות חייו הקשות והמורכבות, לבין הרצון להשתלב בעולם הנורמטיבי ולהפגין יכולת לנהל קשר עם גורמי טיפול, סמכות וחוק. שירות המבחן התרשם כי כיום הנאשם מנהל אורח חיים שונה, ברצונו להיות הורה המהווה מודל לחיקוי מיטבי ולהערכת שירות המבחן הציפיה לאבהות מהווה עבור הנאשם מניע להתנהגות חיובית. להתרשמות שירות המבחן הנאשם נמצא בשלב מתמשך של גיבוש זהותו ובנייתו העצמית, שלב העשוי להוות קרקע פוריה לשינוי חיובי, אולם מלווה בגורמי לחץ רבים. כפי שעלה מהתסקיר מיום 12.12.21 גורמי הטיפול ביחידה להתמכרויות התרשמו כי הגם שבחודשיים הראשונים שיתוף הפעולה היה מצומצם - הנאשם החל להגיע למפגשים באופן קבוע, לשתף בכנות ובפתירות, נוצרו קשרי אמון בין הנאשם לעו"ס המטפלת, אמון שסייע ומסייע לנאשם לשתף ולערוך התבוננות רחבה ומעמיקה על אודות התנהגותו. משכך, הדיון נדחה לקבלת תסקיר נוסף. מהתסקיר מיום 8.3.22 עלה כי חרף הקושי

שנוצר במהלך תקופת הדחיה לשמור על רצף טיפולי בשל בידודים תכופים של ילדי העו"ס ומחלתה - הנאשם התנהג באחריות כלפי התהליך, יזם שיחות טלפוניות והיה זמין להמשך הטיפול והפגישות. התרשמות גורמי הטיפול היא כי הנאשם עובר שינוי חיובי מבחינת אופן התייחסותו לטיפול, בולטת הגעתו למפגשים ורצונו להיות בטיפול. הנאשם המשיך למסור בדיקות שתן נקיות מסמים פרט לקנבוס, בו משתמש בהתאם לרישיון הרפואי.

שירות המבחן התרשם כי חרף נסיבות חייו המורכבות ומנגנוני ההגנה שפיתח לאורך חייו כדי לשרוד ברמה האישית והחברתית - הנאשם עבר הליך שינוי משמעותי, עורך מאמצים ניכרים להתמיד בטיפול ובחלופ למעלה משנה בה נמצא הנאשם בטיפול ניתן לראות שינוי בהתנהלותו כלפי שירות המבחן וגורמי הטיפול. להערכת שירות המבחן שינוי זה מצביע על שינוי חשיבה שהתרחש אצל הנאשם, על הבנת הצורך לשתף פעולה עם המוסדות השונים וגורמי הטיפול השונים. להערכת שירות המבחן קיימת נזקקות טיפולית וצורך להמשיך בהליך הטיפול.

זאת ועוד, במסגרת מאמצי הנאשם לחזור למוטב ביקש הנאשם לעשות "ניקוי שולחן" ולשלם את כל החובות שצבר מגיל 14. כך ובהתאם לכך הגיע הנאשם להסדר פריסת תשלום כל חובותיו ועליו לשלם מדי חודש סכומי כסף לא מבוטלים;

(5) מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה - הנאשם ערך וממשיך לערוך מאמצים לשינוי דרכיו. להתרשמות שירות המבחן הנאשם מחויב ומגויס להמשך ההליך הטיפולי, תוך שהנאשם ציין רצונו ומחויבותו להמשיך בקשר ולבצע צו של"צ, חרף מוגבלותו בשל התאונה, בעטיה כיום לא עובד;

(6) חלפו כ-3 שנים מביצוע העבירה, במהלכן עבר הנאשם הליך טיפול משמעותי, כמפורט לעיל ולא נפתחו לחובותיו תיקים חדשים;

(7) לחובת הנאשם עבר פלילי, הכולל 5 רישומים קודמים, בעבירות הפרת הוראה חוקית, רכוש, אלימות וסמים. ביום 9.11.14, בהיותו כבן 15 וחצי, הסתיים ההליך הראשון בעניינו של הנאשם בצו דרכי טיפול ללא הרשעה (בגין צירוף 12 תיקים בעבירות רכוש, אלימות והפרת הוראה חוקית). פרט רישום זה התיישן. ביום 8.6.15, בהיותו בן פחות מ-17, הסתיים הליך נוסף בצו דרכי טיפול ללא הרשעה (בגין גניבת אופניים). גם פרט רישום זה התיישן. ב-19.7.17 נידון הנאשם ל-10 חודשי מאסר בפועל, למאסרים מותנים ופיצוי (בגין עבירות אלימות). ב-11.12.18 נידון הנאשם (בגין עבירות סמים) ל-14 חודשי מאסר בפועל, קנס, פסילת רישיון בפועל ועל תנאי וכן ל-12 חודשי מאסר מותנה על כל עבירה לפי פקודת הסמים מסוג פשע, וכן ל-6 חודשי מאסר מותנה על כל עבירה על פקודת הסמים מסוג עוון (להלן: המאסר המותנה הראשון). ב-23.12.18 הושתו על הנאשם (בגין הרשעתו בעבירות סמים ואלימות) 8 חודשי מאסר מותנה על כל עבירת אלימות, קנס, התחייבות, פיצוי ו-4 חודשי מאסר מותנה על כל עבירה על פקודת הסמים (להלן: המאסר המותנה השני).

11. עולה מן המקובץ, כי הנאשם עונה על התנאים שנקבעו בסעיפים 56 ו-85(א) ל-חוק העונשין, קרי מדובר במי שעבר "טיפול למשתמשים בסמים" ושוכנעתי "...כי לא יהיה זה צודק להפעיל את המאסר על תנאי משום שיש סיכוי לשיקומו..." של הנאשם, "...כי הפעלת המאסר על תנאי תסב לו נזק חמור, וכי אין סיכון לשלום הציבור בשל הארכת התנאי". אמנם מחד גיסא בהפעלת מאסרים מותנים יש משמעות בבחינת הצורך בהרתעה אישית ובהרתעת הרבים, בהתאם לסעיפים 40 ו-40 ל-חוק העונשין, ובהתאם לכלל לפיו מאסר מותנה יופעל שעה שהנאשם עובר בתקופת התנאי את העבירה שנקבע בגזר הדין בו הושת התנאי ומורשע בה [ראו ע"פ 49/80 מסילתי נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(3) 808 (1980); ע"פ 4517/04 מסראווה נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(6) 119 (2005)].

אולם, מאידך גיסא, הימנעות מהפעלת המאסרים המותנים וחזוק ידי הנאשם נוכח ההליך הטיפולי והשינוי המשמעותי שעבר, יש בהם כדי לשרת לא רק את טובתו האישית של הנאשם, אלא גם את האינטרס הציבורי במספר דרכים. כפי שתואר לעיל, הפעלת המאסרים המותנים, ולו בדרך של עבודות שירות, עלולה להסב לנאשם נזק חמור, שכן משמעות הדבר תהיה גדיעת הליך טיפולי מוצלח בעיצומו ופגיעה ביכולת הנאשם להתפרנס, לאחר שיחלים מהפגיעה שעבר. כאן המקום להביא את דברי זוגתו של הנאשם "הנאשם כאן רוצה לעשות שינוי בחיים שלו וכרגע אני בחודש שביעי. להכניס אותו לבית הסוהר ולהרוס לו את כל מה שהוא בנה במעט החודשים שהוא נתן לעצמו הזדמנות... הבנאדם השתנה. השינוי משפיע על הנאשם לטובה. הוא נתן לעצמו הזדמנות..." במצב דברים זה, בהינתן נסיבותיו של הנאשם שפורטו לעיל בהרחבה, בהינתן היתרמות הנאשם להליך הטיפולי ונזקקותו להמשך הטיפול והשיקום, לא יהיה צורך להפעיל את המאסרים המותנים משום הסיכוי לשיקום הנאשם. על כל אלו יש להוסיף כי בהינתן נסיבות ביצוע העבירה, כמו גם נסיבותיו האישיות של הנאשם, הארכת המאסרים המותנים לא רק שלא תסכן את הציבור, אלא אף יש בה כדי להתיישב עם האינטרס הציבורי.

לכך יש גם להוסיף כי בתסקירו מיום 8.3.22 שב שירות המבחן על התרשמותו מהשינוי החיובי שערך הנאשם, המאמץ, לקיחת האחריות, היוזמה בקשר הטיפולי, השינוי המשמעותי שעבר במהלך כל תקופת הטיפול מבחינת הקשר עם שירות המבחן והתנהלותו מול גורמי הטיפול - שינוי שיש בו להצביע על שינוי חשיבה, על הבנת הצורך בשיתוף פעולה עם גורמי הטיפול. להתרשמות שירות המבחן קיימת נזקקות טיפולית ורצון להמשיך בטיפול. משכך, המליץ שירות המבחן על הארכת המאסרים המותנים, 140 שעות של"צ וצו מבחן לשנה.

אשר על כן, אין לי אלא להביא קביעת כב' השופטת פרוקצ'יה, בקבלה את הערעור ב-פסק דין חביב, במקרה חמור עשרות מונים מזה שבפני, כי במסגרת שיקולי הענישה יש ליתן להישג השיקומי של המערער משקל נכבד (ההדגשות בקו מוטת - במקור, ההדגשות בקו תחתון - לא במקור - ז"ל) -

"וזאת מכמה בחינות: ראשית, מבחינת האינטרס הציבורי בהגנה על שלום הציבור ובטחונו, שיקומו של עברייני מו-עד תורם לקיומה של ציפייה כי לא יחזור לעולם הפשע. ציפייה זו מקדמת את טובת הציבור ומתיישבת עם אינטרס חברתי רחב. שנית, מבחינת העברייני, השיקום המוצלח פותח בפניו אופק-חיים חדשים, ולראשונה עולה תקווה כי יוכל לפנות לדרך חיים בונה, שבה יוכל להשתלב באורח חיים יציב וקונסטרוקטיבי. ושלישית, מבחינת שירותי השיקום והרווחה, חשוב לטעת את התודעה כי יש טעם ותוחלת בהשקעת משאבים חומריים ואנושיים בפעולות שיקום עבריינים, וכי מקום שפעולות אלה מניבות פרי, ישנה התחשבות בכך בתהליך הענישה וננקטים אמצעים המאפשרים ככל הניתן את הותרת תוצאות השיקום על כנו, בלא העמדתן בסכנה..."

בענייננו, גם אם חומרת העבירות בהן הורשע המערער ורקעו הפלילי המכביד הקודם היו מצדיקים במצב אחר עונש מחמיר ומאסר בפועל ארוך, הרי הישגי השיקום המיוחדים שהושגו כאן, וההשקעה הרבה - הן מצד המערער והן מצד מערכת הרווחה - שהביאה להישגים אלה, מצדיקים באיזון כולל מתן משקל נכבד לגורם זה. המסקנה הנובעת מכך היא כי אין מקום, בנסיבות ענין זה, להותיר את עונש המאסר בפועל על כנו, מחשש כי הוא עלול לדרדר את המערער להשפעות שליליות של גורמים עברייניים, ולשים לאל או לסכן את המאמצים הכבירים שהושקעו בשיקומו"

12. לכל אלו יש להוסיף כי חידוש שני התנאים לא יוביל לחריגה ממתחם העונש ההולם כפי שנקבע על ידי לעיל, וגם בכך יש כדי להטות את הכף לעבר חידושם.

סוף דבר

13. הגם שהנאשם עבר הליך טיפולי ונמצא בעיצומו, לא מצאתי מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום, לפי הוראות סעיף 40ד ל-חוק העונשין. לצד זאת מצאתי כי ההליך הטיפולי מצדיק מיקום הנאשם בחלקו התחתון של המתחם, חרף עברו הפלילי. אין להקל ראש בעברו הפלילי של הנאשם, בעיקר בהינתן שתי הרשעותיו האחרונות, במסגרתן הושתו עליו שני המאסרים המותנים - אולם נתתי דעתי לכך שעבירות הסמים בהן הורשע הנאשם בעבר ושבגין הושתו עליו המאסרים המותנים, היו חמורות עשרות מונים מהעבירה בגינה נותן הנאשם את הדין כעת. כעולה מ-2/ת - גזר הדין ב-ת"פ 32676-03-18, בו הושת המאסר המותנה הראשון - הנאשם הורשע ב-2 עבירות סיוע לסחר, עבירת אספקת סם, עבירת ניסיון לסחר בסם והחזקה לצריכה עצמית ואף נידון למאסר בפועל. כעולה מ-3/ת - גזר הדין ב-ת"פ 58464-11-17, 56899-08-18, 16412-08-18, 19617-10-17, בו הושת על הנאשם המאסר המותנה השני - הנאשם הורשע ב-4 תיקים שאוחדו ב-2 עבירות החזקת סם לצריכה עצמית, תקיפה סתם, החזקת סכין ותקיפה וחבלה ממשית ע"י שניים או יותר.

14. במסגרת גזר הדין לקחתי בחשבון גם את הצורך בהרתעה אישית ובהרתעת הרבים, בהתאם לסעיפים 40 ו-40ז ל-חוק העונשין. במצב דברים רגיל היה מקום למקם את הנאשם ברף האמצעי-עליון של המתחם ולא בתחתיתו. עם זאת, בהינתן הודיית הנאשם, אשר ניתנה לפני כשנתיים, בהינתן הבנת הנאשם את חומרת מעשיו, את הפסול שבהם ושיתוף הפעולה המשמעותי של הנאשם עם ההליך הטיפולי, בהינתן כי נסיבות ביצוע העבירה הן לא מהחמורות, נוכח כמות הסם וסוגו, בהינתן כי הנאשם הורתע מההליך המשפטי ומעל הכל - בהינתן דברי הנאשם לעונש, הודייתו, הבנתו את חומרת מעשיו, התחייבותו שלא לחזור על מעשיו, כמו גם הירתמותו להליך הטיפולי והתחייבותו להמשיך בו - מצאתי כי יש למקם את הנאשם בחלקו התחתון של המתחם שקבעתי.

15. לפני סיום ראיתי לנכון לציין כי התרשמתי באופן בלתי אמצעי מהנאשם במספר הזדמנויות לאורך ההליך שהתנהל לפניי. ביום 7.2.21 אמר הנאשם "אני מעוניין לעשות טיפול ואני אשתף פעולה עם שירות המבחן". ביום 19.7.21 סיפר הנאשם כי עבר תאונת דרכים אשר הובילה לפציעה שבעטיה נאלץ להפסיק את עבודתו וציין "אני רוצה לעשות שינוי בחיים שלי לעצמי ולא לאף אחד אחר... אני מאוד רוצה לעשות טיפול... בחיים לא נתנו לי יד. זו הפעם הראשונה בחיים שלקחתי הזדמנות מהגורם [הטיפולי - זד"ל]... אני רוצה לבקש להמשיך את הטיפול כי זה עוזר לי בחיים האישיים שלי ונותן לי כלים להמשיך בחיים כמו שצריך. בילדות שלי לא לקחתי את הכלים האלה". ביום 28.12.21 בדבריו לעונש "אני נמצא בתהליך שאני משקם את החיים שלי ומשנה אותם בצורה אחרת, שבעבר לא נתתי הזדמנות לטיפול עם קצינת מבחן או גורם כלשהו כזה. העדפתי להיות מאחורי סורג ובריח... אני עושה טיפול ואמשיך לעשות את הטיפול. זה החיים שלי האישיים... אני מבטיח לך שאת לא תראי אותי במקום הזה. אני החלטתי שאני לוקח את החיים שלי לכיוון אחר". גם בדיון לפני היום שב הנאשם וחזר על רצונו לעלות על דרך הישר ולקיים אורח חיים חיובי ויצרני. הנאשם בישר לי בהתרגשות על הולדת בנו הבכור והתרשמתי כי הנאשם אכן עורך מאמצים רבים לשינוי דרכיו.

16. אשר על כן, מצאתי כי יש למקם את הנאשם בחלקו התחתון של המתחם ולהורות על חידוש שני המאסרים המותנים. משכך, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. חידוש המאסר המותנה בן 6 חודשים, שהושת על הנאשם במסגרת גזר הדין שניתן ביום 11.12.18 ב-ת"פ (שלום ב"ש) 32676-03-18, למשך שנתיים נוספות מהיום;

ב. חידוש המאסר המותנה בן 4 חודשים, שהושת על הנאשם במסגרת גזר הדין שניתן ביום 23.12.18 ב-ת"פ (שלום ב"ש) 58464-11-17, 56899-08-18, 16412-08-18, 19617-10-17, למשך שנתיים נוספות מהיום;

ג. הפעלת התחייבות שהושתה על הנאשם ביום 23.12.18, בת"פ (שלום ב"ש) 58464-11-17, 56899-08-18, 16412-08-18, 19617-10-17, בסך 10,000 ₪.

ההתחייבות שהופעלה תשולם ב-20 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 28.4.22 וכל 28 בחודש שלאחריו.

אם לא יבוצע תשלום במועדו - תעמוד כל יתרת התשלום לפירעון מיידי.

על הנאשם לדאוג להסדרת התשלום מול מזכירות בית המשפט ולא תשמע טענה שלא קיבל שוברי תשלום בדואר;

ד. בהינתן מצבו הכלכלי של הנאשם וסכום ההתחייבות שהופעלה, מצאתי כי ניתן להסתפק בהשתתפות התחייבות בסך 3,000 ₪, למשך שנתיים מהיום, שלא יעבור כל עבירה מסוג פשע על פקודת הסמים.

על הנאשם להצהיר על ההתחייבות היום. לא יצהיר על ההתחייבות היום - יהיה על הנאשם לרצות 10 ימי מאסר בפועל, על מנת לכפות אותו לעשות כן.

ה. הנאשם יבצע עבודות שירות לטובת הציבור (להלן: של"צ) בהיקף של 140 שעות, בהתאם לתוכנית שתוגש ע"י שירות המבחן תוך 30 יום מהיום. אם יהא צורך בשינוי מקום ההשמה - יבצע שירות המבחן את השינוי וידווח עליו לבית המשפט.

מובהר לנאשם כי אם לא יבצע את השל"צ כנדרש, יוחזר עניינו לדיון בבית המשפט ודינו ייגזר מחדש;

ו. הנאשם יעמוד בפיקוח שירות המבחן למשך 12 חודשים מהיום.

מובהר לנאשם כי אם לא יעמוד במבחן, יוחזר עניינו לדיון בבית המשפט ודינו ייגזר מחדש.

המזכירות מתבקשת להעביר עותק גזר הדין לשירות המבחן.

ניתן צו כללי למוצגים: להשמיד, לחלט ולהשיב לבעלים, לפי שיקול דעת היחידה החוקרת.

ניתן צו להשמדת הסם.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ז באדר ב' התשפ"ב, 30 במרץ 2022, במעמד הנוכחים.

חתימה